

**Силабус курсу
«МЕТОДИКА І ПРАКТИКА РОБОТИ З АНСАМБЛЕМ»**

**Освітній ступінь “Бакалавр”
Спеціальність 025 “Музичне мистецтво”
Освітньо-професійна програма
“Інструментальне виконавство (за видами)”
Роки навчання: IV
Семестри: VIII
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська**

**Керівник курсу
ОК 22 «Методика і практика роботи з ансамблем»**

Косенко Павло Борисович

Доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри «Інструментальне виконавство (за видами)»

Контактна інформація: kosenko.pablo@gmail.com

Прореквізити та постреквізити дисципліни

• **Прореквізити дисципліни:**

ОК 1 Українська мова за професійним спрямуванням, ОК 10 Теорія музики, ОК 11 Сольфеджіо, ОК 14 Ансамбль, ОК 15 Диригування, ОК 17 Вокальна та інструментальна музика Київщини, ОК 18 Фах (за видами), ОК 21 Методика викладання фахових дисциплін (за видами).

- **Постреквізити дисципліни:** в дипломі надається кваліфікація 2320 Викладач - інструменталіст (спеціальні інструменти).

Характеристика дисципліни

Призначення навчальної дисципліни: ОК 22 «Методика і практика роботи з ансамблем» належить до циклу дисциплін педагогічної підготовки й призначена прищепити студенту практичні навички роботи з ансамблем; надати базові теоретичні основи методики роботи з ансамблем; виховати емоційно-вольові якості, накопичити ансамблевий репертуар для роботи з дітьми; прищепити знання та уміння для самостійного вирішення творчих задач в галузі музичного сценічного мистецтва; сформувати широкий світогляд на матеріалі музичних творів різних історичних епох, стилів, жанрів.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Набуття практичних навичок роботи з ансамблем;
2. Вивчення базових теоретичних основ методики роботи з ансамблем;
3. Виховання емоційно-вольових якостей, вирішення комунікативних завдань;
4. Накопичення ансамблевого репертуару для роботи з дітьми;
5. Прищеплення знань та умінь для самостійного вирішення творчих задач в галузі музичного сценічного мистецтва;
6. Формування широкого світогляду на матеріалі музичних творів різних історичних епох, стилів, жанрів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8; СК 1, 4, 6, 8, 9, 12.

- ЗК 1** Здатність до спілкування державною мовою як усно так і письмово.
- ЗК 2** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 4** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 6** Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 7** Здатність бути критичним та самокритичним
- ЗК 8** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- СК 1** Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- СК 4** Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК 6** Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК 8** Здатність здійснювати диригентську діяльність.
- СК 9** Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК 12** Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

Метою навчальної дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем» є підготовка фахівців, що володіють теоретичними знаннями та практичними навичками, необхідними для організації роботи ансамблю в мистецьких школах та інших закладах позашкільної освіти сфери культури, забезпечення належного планування і проведення навчально-виховного репетиційного процесу, концертних виступів.

Відповідно до освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)» вивчення навчальної дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем» ОК 22 забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Зміст і структура курсу

ТЕМА	Кількість годин								
	разом	Денна форма				разом	Заочна форма		
		лекційні	практичні	самостійні	лекційні		практичні	самостійні	
МОДУЛЬ 1.									
Тема 1. Ансамбль як форма художньої діяльності. Специфіка ансамблевого виконавства.	6	2		4	6	1		12	
Тема 2. Основні принципи навчальної роботи з ансамблем. Професійні якості педагога.	6	2		4	6				
Тема 3. Організаційні і методичні аспекти роботи з ансамблем.	9	2	2	5	9	1		18	
Тема 4. Планування роботи ансамблю і добір навчального репертуару.	9	2	2	5	9				
Тема 5. Початковий етап роботи з ансамблем.	9	2	2	5	9	1		8	
Тема 6. Розподіл функцій між учасниками ансамблю та прийоми ансамблевої гри.	7		2	5	7		1	6	
Тема 7. Виховання колективного ритму.	7		2	5	7		1	6	
Тема 8. Подолання технічних труднощів. Робота над визначенням раціональної аплікатури.	7		2	5	7		1	6	
Тема 9. Поняття художнього образу твору. Використання засобів музичної виразності.	7		2	5	7		1	6	
Тема 10. Вдосконалення навичок ансамблевого	7		2	5	7			7	

виконавства.								
Тема 11. Підготовка музичного колективу до концертного виступу.	7		2	5	7			7
Тема 12. Індивідуальна траєкторія формування особистості в ансамблі.	9	2	2	5	9	1		8
		денне				заочне		
Загальний обсяг годин:	90	12	20	58	4	90		102

Назва теми	Кількість годин	
	Денна ф.	Заочна ф.
Тема 1. Ансамбль як форма художньої діяльності. Специфіка ансамблевого виконавства.	4	12
Тема 2. Основні принципи навчальної роботи з ансамблем. Професійні якості педагога.	4	
Тема 3. Організаційні і методичні аспекти роботи з ансамблем.	5	18
Тема 4. Планування роботи ансамблю і добір навчального репертуару.	5	
Тема 5. Початковий етап роботи з ансамблем.	5	8
Тема 6. Розподіл функцій між учасниками ансамблю та прийоми ансамблевої гри.	5	6
Тема 7. Виховання колективного ритму.	7	6
Тема 8. Подолання технічних труднощів. Робота над визначенням раціональної аплікатури.	7	6
Тема 9. Поняття художнього образу твору. Використання засобів музичної виразності.	4	6
Тема 10. Вдосконалення навичок ансамблевого виконавства.	4	7
Тема 11. Підготовка музичного колективу до концертного виступу.	3	7
Тема 12. Індивідуальна траєкторія формування особистості в ансамблі.	3	8
	денна	заочна
	58	102

- **Рекомендації щодо організації самостійної роботи здобувачів:**

Заняття під керівництвом викладача будуть мати відчутні результати тоді, коли вони підкреслені систематичною, чітко організованою самостійною роботою. Зміст самостійної роботи залежить від таких факторів, як тривалість навчання, рівень підготовки студента, його індивідуальні якості. В організації самостійних занять студента, необхідно дотримуватися послідовності в роботі, а також рухатись у вивченні матеріалу від простого до складного.

Вимоги, якими студенти повинні керуватися при виконанні самостійної роботи:

Визначення навчального завдання і конкретних рекомендацій викладача.

Розподіл часу і застосування системності в організації занять.

Самоконтроль, аналіз помилок та їх усунення.

Опрацювання рекомендованої методичної літератури.

Успішному розвитку навичок самостійної роботи здобувача освіти повинні сприяти постійні завдання для домашнього вивчення програми з дисципліни та із систематичною перевіркою цих завдань викладачем в класі.

Рекомендована література

1. Голючек М. Ансамбль українських народних інструментів: Навч. посібник I-II частини. К : КНУКіМ, 2003. 108 с.
2. Губар М. Акомпанемент та імпровізація: (Навчальний посібник). Основа, 2013. 168 с.
3. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах. (Українська академічна школа): підручник. / Микола Давидов. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. 419 с.
4. Дутчак В. Ансамблевий вид виконавства на бандурі. Історія і сучасність. Івано-Франківськ: Плай, 2003. 132 с.
5. Жигінас Т. В. Методичні засади підготовки майбутніх вчителів музики до концертно-освітньої діяльності серед дітей та юнацтва: дис. канд. пед. наук: 13.00.02. К, 2007. 220 с.
6. Кучерук В. Ф., Кучерук Н.П., Шиманський П.Й.. Практикум роботи з

інструментальним колективом : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти.
Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 88 с.

7. Моїсеєва М.А. Теоретико-методичні основи навчання ансамблевої гри: навч.-метод. посіб.для викладачів і студентів мистецьких закладів. Житомир, 2002. 208 с.

8. Молчанова Т. О. З історії ансамблевого музикування. Львів: Сполом, 2005. 160 с.

9. Олексюк О. Методика викладання гри на народних інструментах. К., 2004. 125 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

www.nbuv.gov.ua – веб-сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського(м. Київ)

www.4uth.gov.ua – веб-сайт Державної бібліотеки України для юнацтва

www.chl.kiev.ua – веб-сайт Національної бібліотеки України для дітей

<http://old.dnpb.gov.ua> – веб-сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

<http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php> – ноти та біографії українських композиторів

Контроль і оцінка результатів навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- професійну термінологію;
- специфічні особливості інструментального ансамблю (за видами);
- принципи організації навчальної, репетиційної та концертно-виконавської роботи з ансамблями;
- основний ансамблевий репертуар.

вміти:

- використовувати знання з психології і педагогіки, спеціальних і музично-теоретичних дисциплін в роботі з ансамблями;
- застосовувати педагогічні методи і прийоми роботи з ансамблем у практичній діяльності від моменту створення ансамблю до концертних виступів;
- досягати виконання творчих завдань;
- планувати і аналізувати результати власної діяльності.

Політика щодо контролю навчальних досягнень

Протягом навчання використовується система кредитно-модульного контролю.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік/екзамен).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Критерії поточного оцінювання знань студентів

5 А (відмінно) = 100-90 балів

4 В-С (добре) = 74-89 балів

3 D-E (задовільно) = 60-73 бали

2 FX (незадовільно) = 35-59 з можливістю повторної передачі

1 F (незадовільно) = 1-34 з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під

час роботи на індивідуальних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань.

Правила оцінювання:

Максимальна кількість балів з дисципліни «Методико-виконавський аналіз педрепертуару» за семестр – 100 балів.

Поточний контроль проводиться впродовж кожного семестру з оцінюванням аудиторної та самостійної роботи студента.

Одне оцінювання може дорівнювати від 1 до 5 балів.

За кожну тему студент може бути оціненим 1 раз.

Максимальний бал поточного контролю становить 80 балів.

За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За пропуск занять без поважної причини або невідповідності домашні завдання кількість балів знижується :

Нарахування заохочувальних балів (+)		
1.	Стовідсоткове відвідування занять протягом семестру.	+ 5 балів
2.	Творча активність, направлена на пошук додаткової літератури для більш поглибленого опрацювання теми, що вивчається у певному модулі.	+5 балів

Штрафні бали (-)		
1.	Відсутність на заняттях без поважних причин.	-5 балів
2.	Здача модульних та самостійних робіт пізніше призначеного терміну.	-5 балів
3.	Не виконання студентом завдань по самопідготовці	-5 балів

Усне опитування та поточні письмові роботи	Критерії оцінювання для поточного контролю за п'ятибальною системою
«5»	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, дає змістовні, аргументовані відповіді. Студент володіє вмінням методично грамотно, творчо планувати свою роботу з ансамблем; вміє використовувати в повній мірі теоретичні знання з психології, педагогіки, методики викладання на практиці; бачити результати розвитку учня; володіє організаторськими вміннями; вміє грамотно аналізувати педагогічну діяльність і вносити в її зміст необхідне коригування. Систематично готується до занять. Значну увагу приділяє самостійній роботі, проявляє творчу ініціативу при виконанні завдань з дисципліни.
«4»	Студент на достатньому рівні, систематично виконує завдання самостійної роботи, бере активну участь в роботі на заняттях. Виконує практичні, письмові та теоретичні завдання, припускаючись незначних помилок.
«3»	Студент володіє вивченим обсягом матеріалу, але не завжди може пояснити та застосувати його на практиці. Недостатньо ефективно вирішувались окремі завдання практики, були допущені помилки в побудові і проведенні уроків та заходів. Студент недостатньо грамотно працює з методичною літературою при підготовці до занять, недостатньо вільно добирає методи роботи з ансамблем. Відповіді, підготовлені студентом на основі самостійно опрацьованого матеріалу є доволі стислими та потребують доповнення.
«2»	Відповіді студента не повні та розкриваються лише за допомогою викладача, припускається помилок, серед яких є значна кількість суттєвих. Виконує незначну частину аудиторної та самостійної роботи, виявляє знання і розуміння лише окремих аспектів теми.
«1»	Студент не засвоїв навчальний матеріал згідно навчальної програми на належному рівні, не володіє більшістю передбачених практичних навичок. Теоретичні знання не носять системного характеру. Самостійна робота, та письмові завдання виконуються частково.

Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період навчання. Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів здійснюється через усну відповідь та виконання певного педагогічного репертуару.

Семестрова оцінка виставляється за умови виконання студентом усіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та визначається як сума балів, отриманих при здійсненні поточного і підсумкового контролю.

Студент, який набрав кількість балів, що прирівнюється до оцінки «високий рівень» (відмінно) та активно залучався до студентської науково-дослідної та творчо-пошукової роботи, що співвідноситься зі змістом дисципліни, може бути звільнений від складання диференційованого заліку. Підсумковий модульний контроль оцінюється від 1-20 балів у формі складання диференційованого заліку :

Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів	
16-20 б.	Змістовна, розгорнута і логічна доповідь. Вміння узагальнювати і робити чіткі висновки. Правильні і ґрунтовні відповіді на додатково поставлені запитання. Вичерпне виконання практичних завдань
11-15 б.	Доволі стисла доповідь, невисоке залучення додаткової інформації. Не завжди чітке формулювання висновків. Під час відповіді на додаткові запитання та виконанні практичних завдань наявні незначні помилки.
6-10 б.	Доповідь не повна. Оперування досить узагальненими відомостями. Недостатню вміння робити висновки. Суттєві помилки під час відповідей на додаткові запитання та виконанні творчих завдань.
1-5 б.	Фрагментарне володіння матеріалом, передбаченим програмою вивчення дисципліни.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з освітнього компоненту

Вид роботи здобувача	Модуль 1	
	Кількість оцінювань	Максимальна кількість балів
Практична робота	11	55
Самостійна робота	5	25
Диф. залік	1	20
Екзамен	0	0
Кількість оцінювань/ максимальна (сумарна) кількість балів за модуль	17	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти посеместрово

IV РІК НАВЧАННЯ

Залік у 8 семестрі

Поточний контроль														Підсумковий контроль	Разом	
Модуль 1														Залік	100 б	
T1	T2	T3		T4	T5	T6	T7		T8	T9	T10	T11	T12			Максимальна кількість 20 б
Максимальна кількість 80 балів														Максимальна кількість 20 б		
1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5			1-5
			сам. р.		сам. р.				сам. р.		сам. р.				сам. р.	Підсумковий контроль проводиться наприкінці 8 семестру у формі диф. заліку та оцінюється від 1 до 20 балів
Поточний контроль проводиться 2 рази за Темі №3, 4, 7, 8 та по 1 разу за кожну з інших тем й щоразу оцінюється від 1 до 5 балів. Контроль самостійної роботи (сам.р)* складає не менше 30% від 80 балів поточного контролю. Максимальний бал поточного контролю 80 балів																

Види робіт	Бали рейтингу		
<p>Студент володіє вмінням методично грамотно, творчо планувати свою роботу з ансамблем; вміє використовувати в повній мірі теоретичні знання з психології, педагогіки, методики викладання на практиці; бачити результати розвитку учня; володіє організаторськими вміннями; здійснює педагогічну взаємодію на основі особисто-орієнтовного підходу до учнів; вміє грамотно аналізувати педагогічну діяльність і вносити в її зміст необхідне коригування.</p>	90-100 балів	достатній	А
<p>Студент володіє вмінням методично грамотно планувати свою педагогічну діяльність; добре здійснює педагогічну взаємодію на основі особисто-орієнтованого підходу до учнів; володіє організаторськими навичками; ініціативний, проявляє творчу активність; демонструє необхідні теоретичні знання, однак допускає незначні помилки.</p>	82-89 балів	достатній	В
<p>Студент на хорошому рівні, систематично виконує завдання самостійної роботи, бере активну участь в роботі на заняттях. Виконує практичні, письмові та теоретичні завдання, припускаючись незначних помилок. Володіє більшістю необхідних знань та умінь, необхідних для роботи з ансамблем. В цілому вміє орієнтуватися у трактовках та інтерпретаціях, розуміється на художньо-образних особливостях стилів, але інколи допускає окремі помилки.</p>	74-81 балів	достатній	Зараховано С
<p>Студент володіє вивченим обсягом матеріалу, але не завжди може пояснити та застосувати його на практиці. Низька активність під час аудиторної роботи. Формальне ставлення до виконання завдань самостійної роботи. Загалом орієнтується у має мінімальний необхідний багаж знань і умінь для роботи з ансамблем. Оперує досить узагальненими відомостями про художньо-образні особливості стилів. Відповіді, підготовлені студентом на основі самостійно опрацьованого матеріалу потребують доповнення. Доволі стисла доповідь, невисоке залучення додаткової інформації. Нечіткі висновки. Під час відповіді на додаткові запитання наявні та виконання практичних завдань наявні помилки.</p>	64-73 балів	середній	D

<p>Студент володіє певним обсягом матеріалу, але не завжди може пояснити та застосувати його на практиці. Загалом орієнтується у теоретичних питаннях, але оперує досить узагальненими відомостями. Відповіді, підготовлені студентом на основі самостійно опрацьованого матеріалу є доволі стислими та потребують доповнення. Наявність кількох помилок під час відповідей на додаткові запитання та виконанні практичних завдань.</p>	<p>60-63 балів</p>	<p>середній</p>	<p>Зараховано</p>	<p>E</p>
<p>Недбале ставлення до занять, постійне невиконання завдань, передбачених навчальною програмою. Відповіді студента не повні та розкриваються лише за допомогою викладача, припускається помилок, серед яких є значна кількість суттєвих. Виконує незначну частину аудиторної та самостійної роботи, виявляє знання і розуміння лише деяких теоретичних аспектів, необхідних для роботи з ансамблем. Під час виконання практичних завдань припускається помилок, серед яких є значна кількість суттєвих.</p>	<p>35-59 незадовільно з можливістю повторної перездачі</p>	<p>початковий</p>	<p>Не зараховано</p>	<p>FX</p>
<p>Знання з навчальної дисципліни часткові або відсутні. Велика кількість пропусків занять без поважних причин. Має мінімальні теоретичні знання. Програмові вимоги систематично не виконує. Має слабо розвинені практичні навички.</p>	<p>1-34 незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</p>		<p>Не зараховано</p>	<p>F</p>

Політика перескладання. Перескладання змістовного модуля здійснюється за бажанням студента один раз за курс вивчення дисципліни з дозволу керівника курсу та дозволу навчальної частини за наявності поважних причин.

Оцінюється як підсумковий контроль. Загальний підсумок за семестр при перескладанні визначається шляхом додавання балів за поточний контроль та балів за перескладання.

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За прогул або невідвідування домашні завдання кількість балів знижується.